

Tudi slovenski narod je med njimi, ki so največ trpeli, in v tem narodu je njegov učitelj naše pripadnosti, ki ima pravico do javnega zadoščenja, ker drugačnega povračila njegovim žrtvam ni! Neverjetno se zdi, toda resnično je, da je bil discipliniran učitelj zato, ker je govoril za skromno materialno odškodnino svojim neplačanim tovarišem, ki so skrbeli v dobi šolskih počitnic, da ni mladina podivjala! Kakor da mora samo učitelj živeti ob zraku in vodi, ki se dobita vendar še brezplačno — vsaj prvi! Tako nehumansko dejanje more imeti svoj začetek in konec samo v brezčutnem srcu, ki je zatonilo v izobilju posvetnega blaga in ki pije svoje slasti iz nesreče drugih! In ob zmagi javne morale mora priti poraz vsakemu, ki za ledeno brezobzirnostjo izjaja zgolj strogosti in nasilja, zanašajoč se na dejstvo, da so morali doslej poslanci — molčati, a prizadeti molče trpeti. In kdo ve, koliko je takih slučajev!

In prepričani smo, da bo v imenu vseh teh govornih prava beseda na pravem mestu. V imenu naroda in tistih slojev v njem, ki pelje iz njih življenjska sila po vseh žilah ljudskega bivanja in njegove kulture, bo govorjena, da dokaže svetu njegovo jakost in lepoto, da obrne pozornost na njegove sovražnike in tlačilce, da pomaga z zmago javne morale do zmage trdi pravici, ki jo je sicer mogoče zatirati, a ki je ni mogoče zatreti, ker je nepreklicna!

Na vrata avstrijskega parlamenta trka demokratski duh. Mladi naš vladar, kažoč na neizprosno logiko ustavnega življenja, jih je odprl, da se zbero reprezentanti ljudske volje in misli, sami prešinjeni demokratskega duha. Upamo, da se ne varamo, če slutimo, da ti ne bodo z brezplodnim delom trtili dragocenega časa in odmikali nujne rešitve najsplošnejših ljudskih potreb do neskončnosti. Kdor bo grešil proti tem vitalnim vprašanjem avstrijskih narodov, bodo z njim ti narodi sami obračunali. In kdor bi na škodo splošnosti iskal novih virov hrane svoji samopašnosti in samoljubnosti, bo podpisal sam obsodbo svoje političke smrti. Zahteva vseh zahtev je sedaj uspešno parlamentarno delo po načelu enakopravnosti, morale in pravice!

Kdor hoče služiti narodu in se hoče vrednega izkazati v najresnejšem času njegovega zaupanja, ta se mora brezpogojno in absolutno vdati tej zahtevi, sicer pade nanj kletev razjarene in izdane narodove duše! — Duh demokratizma, ki se je spel iz krvi, razvalin in grobov v veličastno alegorijo trpljenja in vstajenja, stopa v avstrijski parlament in se razlije iz njega po vsej domovini, napravi snago in red, kjer bi ju ne bilo, ter ustvari vsakemu in vsem temelje in pogoje bodočega lepšega

življenja — svobodnih državljanov v svobodni državi!

Z uveljavljanjem enakopravnosti ter z zmago morale in pravice pride plačilni dan tudi slovenskemu narodu in njegovemu učiteljstvu!

Šesto vojno posojilo v Avstriji.

Dolgotrajna vojna zahteva ogromna denarna sredstva. Ta sredstva mora država preskrbeti našim hrabrim armadam, da nam priborijo zmago in nas privedejo v blagodate trajnega miru. Da se zgodi to, je razpeložila vlada VI. vojno posojilo v podpisovanje. Najlepše in najpopolnejše uspehe bo dosegla država v tem pogledu, ako posnema avstrijsko prebivalstvo našo mogočno zaveznico Nemčijo, ki je ravnokar završila svoje VI. vojno posojilo s tako sijajnim uspehom, da vzbuja občudovanje vsega sveta. Naše junaške armade z neomajno silo varno čuvajo meje naše države, uspehi VI. vojne posojila pa naj jasno izpričajo avstrijsko gospodarsko silo in poderejo vsako upanje številnega sovražnika na naš gospodarski propad.

Kakor so varna in trdno zajamčena prejšnja avstrijska vojna posojila, na tako trdni in varni podlagi je razpisano tudi VI. vojno posojilo. Posojilo je razpisano zopet na dva načina: I. na davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo; II. na davka proste 5½% od 1. maja 1927 izplačljive državne zakladnice.

Obveznice davka prostega 5½% amortizacijskega državnega posojila se glase na ime imetnika in se obrestujejo od kosov po 100 K dalje v polletnih obrokih 1. aprila in 1. oktobra vsakega leta nazaj, obresti od kosov pa 50 K v celoletnih obrokih 1. aprila vsakega leta.

Davka proste 5½% državne zakladnice se glase na ime imetnika in so izdane v kosih po 1000 K naprej. Obresti se izplačujejo v polletnih rokih 1. maja in 1. novembra vsako leto nazaj.

Podpisovanje se prične dne 10. maja 1917 in se zaključuje dne 8. junija 1917 ob 12. uri popoldne.

Podpisovalna cena za davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo je določena 92:50 K, za davka proste 5½% od 1. maja 1927 odplačljive 94 K za vsake 100 K nominalne vrednosti.

Za dodeljene obveznice spadajoči iznos se mora vplačati pri podpisu do 200 K celi znesek takoj pri prijavi, pri dodelitvi nad 200 K je treba vplačati ob prijavi 10% nominalne vrednosti, dne 7. julija 1917 in 7. avgusta 1917 po 20%, 7. septembra 1917 25% in 8. oktobra 1917 ostanek. Do izgotovitve gotovih kosov se znamenovalcem na zahtevo izroče interimi listi, ki se zamenjajo v definitivne kose brez vračunanja zamenjalne pristojbine na istih mestih, kjer so bili izdani interimi listi.

Za izvršitev podpisovanj pri c. kr. poštahranilničnem uradu na Dunaju in od njega pooblaščenih nabiralnicah velja določila, ki jih posebej razglasi c. kr. poštahranilnični urad.

Pri obeh načinih vojnega posojila se priznava vsakemu podpisovalcu povra-

čilo 50 h za 100 K, tako da se zniža podpisovalna cena amortizacijskega državnega posojila na 92 K in cena državnih zakladnic na 93 K 50 h za vsake 100 K nominalne vrednosti. Pri amortizacijskem državnem posojilu uživajo podpisovalci poleg tega še posebno prednost, da jim pridejo v dobro 5½% kuponske obresti za en mesec v znesku 45 h za vsake 100 K. Ta prednost pride odtod, da se podpisovalcu računajo delne obresti od 5½% še le od 1. maja, kuponske obresti pa teko že od 1. aprila 1917. Rentabiliteta 5½% državnega posojila je različna, če je izžrebano prej ali pozneje, v vseh slučajih pa jako ugodna. To nam pojasnujejo te številke: v slučaju izžrebanja v prvem letu, t. j. 1923. pride na 7:29%, 1. 1927. na 6:69%, 1. 1932. na 6:39%, 1. 1937. na 6:25%, 1. 1942. na 6:17%, 1. 1947. na 6:13%, 1. 1952. na 6:09% in 1. 1957. na 6:07%.

Rentabiliteta državnih zakladnic znaša 6:04%.

Cesar in VI. vojno posojilo.

Cesar Karel je poslal finančnemu ministru dr. pl. Spitzmüllerju tako-le brzojavko:

Vzel sem na znanje Vaše poročilo o pripravi za VI. vojno posojilo. Hvaležno se spominjam izrednih zaslug, ki so si jih imoviti sloji pridobili pri dosedanjih vojnih posojilih ter pričakujem, da bodeta avstrijski kapital in veliki krog hranilcev v sedanjih za srečen konec vojne posebno važni dobi vnovič pokazala, da je naša finančna sila nezlomljiva in odločnost neupogljiva. Jaz sam podpisem 12 milijonov VI. avstrijskega vojnega posojila.

Karel.

Cesar je podpisal tudi 12 milijonov ogrskega vojnega posojila, torej skupaj 24 milijonov K.

Zavezinim društvom.

Šesto avstrijsko vojno posojilo je predloženo v podpisovanje.

V šestih tednih te strašne borbe izdaja avstrijska vlada poziv, naj se dajo državi sredstva, ki jih potrebuje za to, da dovede svoje velike naloge do srečnega konca. Domovina je v nevarnosti! ta klic naj se glasi preko vseh avstrijskih pokrajin, čuje naj ta glas vse prebivalstvo širne Avstrije in hiti na pomoč s tem, da po svoji moči podpiše vsako šesto vojno posojilo. Nihče naj ne presliši tega glasu!

Učiteljstvo vestno vrši ves čas krvavega borjenja svoje dolžnosti v najtežavnejših razmerah: naši bratje posvečajo na bojiščih državi svojo kri in svoje življenje. Kdor pa je ostal doma, ima častno dolžnost, da do skrajne meje svojih zmognosti in svojega imetja z vsemi silami zagotovi sredstva za vojevanje. Pripravljenost vojske zahteva ogromne denarne žrtve. Ako naj naše čete porazijo številne sovražnike in nam priborijo blagodejni mir, je treba, da dajo državljani denarna sredstva, ki jih neobhodno potrebujejo naše hrabre armade. — Da se to doseže, je razpisala vlada šesto vojno posojilo in na nas vseh sveta dol-

žnost je, da podpiše vsako po svoji moči vojno posojilo. Kakor pri prejšnjih posojilih, naj neumorno in vstrajno deluje v šoli in izven nje tudi sedaj učiteljstvo na to, da se v njegovem okolišu podpišejo kar največje vsote vojnega posojila: stopi naj k prijateljem in znancem, nagovarja kmetovalce, industrialce, kapitaliste, trgovce, upliva na denarne zavode in razne korporacije ter jim polaga na srce sveto dolžnost do svete domovine. Avstrija mora pokazati tudi to pot svojim sovražnikom, da je tudi gospodarsko nepremagljiva. Finančna moč države jamči podpisovalcem vojnega posojila za varnost njih glavnice in za jako ugodno obrestovanje.

Na delo tovariši, tovarišice! Prav posebno se pa obračamo do vseh Zavezinim društvom z nujnim pozivom, da store svojo patriotsko dolžnost in podpišejo vojno posojilo v višini, ki jo dopuščajo sredstva! Prepričani smo, da ne bo Zaveziniga društva, ki bi ne storilo v obrambo domovine tega, kar mu velevala dolžnost.

Vodstvo Zaveze avstrijskega jugoslovenskega učiteljstva.

Vojna.

KRAŠKA FRONTA NEPREMAGLJIVA.

Polkovnik Egli dokazuje v listih, da je nemogoče, da bi mogli Italijani prebiti avstrijsko fronto in prodrati do Trsta. Kraška visoka planota, pravi, ki zapira pot do tja, je najtežje ozemlje, na katerem se je kedaj vršila kaka vojna. Kolikor pridejo Italijani naprej, toliko težavnejši je njihov položaj. Ni slučaj ampak grenke stiske so vzrok, da Italijani tam že pet mesecev niso napadli. Morda bi se posrečilo z ogromnimi žrtvami, da bi vzeli del sprednjih pozicij, ali po tem, kar sem videl te dni, smatram za nemogoče, da bi mogli Italijani doseči prebitje na komenski visoki planoti. Južni del Krasa proti morju je izborno zaprt. Mogočno Grmada in sprednje višine še ojačujejo velikansko obrambo na Krasu. Italijani si morejo izbrati drugo pot, ako hočejo v tej vojni Trst doseči.

ZA NAŠE SEDEMNAJSTE.

V sredo, dne 9. maja na dan rojstnega dne Njenega Veličanstva, je bil odprt na bojišču na slovesni način za maršbaon 17. pešpolka »vojaški dom cesarjeviča Otona«. Ker se pa nahajajo pri tem maršbataljonu le naši rojaki s Kranjske, zato se obrača poveljstvo gori imenovanega bataljona na vse Ljubljance in prebivalstvo Kranjske, da naj z darili pomaga olepšati ta dom. Nujno pa rabi ta vojaški dom: knjige, pisemski papir, svinčnike, različne glasbene instrumente, pesmarice, gramofon, sliko cesarjeviča Otona, razglednice iz Kranjske, različne igre, ml' brisače, stroje za striženje las. Vsi darovi naj se takoj odpošljejo odboru za vojaške domove, deželni dvorec, Ljubljana, ki takoj odpošlje darove maršbaonu na bojišče. Prebivalstvo Kranjske se bo gotovo odzvalo temu pozivu.

acije, ki smo jih vsi občudovali. Vuškovič ni le izvrsten pevec, tudi kot igralcu mu ni zlepa najti para.

Ker g. Žiga Krauth kot pianist-solist ni nastopil, je absolviral ves vzpored Vuškovič sam, lahko rečem: zmagovito! Za moj okus je najlepše pel Ivan pl. Zajčev samospev »Noč je tiha« in Vjekoslava Ružiča »Slovačko pučko pjesmo«. Vuškovičev obsejni bariton je polnozvočen, blesteč; prijeten v nižini in višini. Pravi sijaj pa mu da šele neprisiljeno čustveno prednašanje, ki vre naravnost iz srca, pač dar blaženega umetnika. Pogodil je pa Vuškovič tudi nemško Löwejevo balado »Ura« in dramatiško zasnovano Rubinsteinovo »Asro«. Da je v operi doma, se samo ob sebi razume. Operna arija, brez miljeja, brez tega kar je prej in pozneje in brez dramatiškega prednašanja ter mimike napravljala na koncertnem odru čuden vtis, posebno če poslušalec besedila ne razume. Vuškovič je vsem vseeno radi poslušali peti odlomek iz raznih oper, zato ker jih je pel dovršeno in smo pri tem na omenjeno nedoslednost hitro pozabili. Aplavz občinstva, ki je iz neznanega vzroka v precej počtem številu prišlo poslušat prvovrstnega pevca je od točke do točke naraščal. Bil je iskren in priscen. Pri klavirju je sedel g. Krauth in je prav spretno, rutinirano spremljal solista.

H koncu naj okrcam grdo navado občinstva. Dasi je bil začetek koncerta naznanjen točno ob poldevetih zvečer, so že davno po poldevetih uri šele ljudje trumoma začeli prihajati v dvorano in zasesti svoje sedeže. Ne vem ali se to godi iz komoditete in malomarnosti, ali pa hočejo gospodje na svojo prisotnost, gotove dame pa s prepoznim dohajanjem pozornost obrniti na svoje nove toalete in moderno zveržene frizure. Vsa vrata naj se ob točnem začetku koncerta zapro, v prvi pavzi naj se pa šele »zaostale ptiče« spusti v dvorano! Boste videli, da bo pomagalo k točnosti!

Zorko Prelovec.

Poglavje o idealizmu.

Koncert v korist oslepelim vojakom se je vršil na Polzeli v Sav. dol. dne 15. maj. travna. Poleg pevskih točk sta nastopila z izbranim vzporedom mojstra, tovariš Anton Nerat, nadučitelj iz Zg. Ponikve, na goslih in gospa M. Kokotova iz Celja na klavirju. Lastne klavirske točke je proizvajala gospa Kokotova in četrteroročne z gospico hčerko Bl. — Mnogoštevilni obiskovalci iz Celja, Laškega trga, Spodnje in Zgornje Sav. doline, so imeli res umet-

niški užitek; gmotni uspeh koncerta pa je bil razmeram primerno nadvse sijajen, saj je prinesel čistega dobička, namenjenega oslepelim vojakom, okroglih 800 K.

Posebna zasluga za to prireditev gre tovarišu Ant. Neratu, polzelskima nadučitelju, ozir. učitelju, tovarišema Farčniku in Tušaku, gospe Tušakovi, ki je v blagi namen brezplačno posodila svoj klavir, gg. tovarnarjema inž. Kurki in dr. Wildiju, ki sta dala drage volje na razpolago delavce za prireditev odra, gg. Teck-u, Kaluschki in Riedl-u, ki so dvorano okusno okrasili in g. Čmaku za brezplačno dajatev desk za oder. — Obisk je bil vzlic najslabšemu vremenu dober in vočigled dobrodelnemu namenu se je razpečalo po koncertu še šopkov iz pomladanskih cvetic za 152 K, tri licitirane zemlje, dva rožiča in dve prestu pa so dale 109 K; gotovo tudi znamenje želje po preteklih dneh....»

Takole je bilo kratko poročilo, ki smo je čitali po slovenskih listih. Poročilo navaja imena: Farčnik, Nerat, Kokot, Tušak. Mi, ki smo Polzeli bližji, vemo, da so to tovariši, tovarišice — ravno o teh pa se pravi zgoraj, da jim gre za prireditev, posebna zasluga.

Učiteljska prireditev — zato poročamo o njej v našem glasilu obširneje.

»Izbrani vzpored« je obsegal naslednje točke:

1. Liszt-Wagner: Prihod gostov na Wartburg. Na klavirju ga. M. Kokot. — 2. Dr. G. Ipavec: Naša zvezda. Mešan zbor. — 3. a) Imdlich s Kaanú: Berceuse. b) Vientemps: Balada in Poloneza. Gosli solo s spremljevanjem klavirja. — 4. V. Parma: Romanca iz Legijonarjev. Tenor solo z moškim zborom in spremljevanjem klavirja. — 5. A. Grünfeld: Ogrska fantazija. Na klavirju ga. M. Kokot. — 6. a) Fr. Drdta: Romanca. b) Sarasate: Faust. Gosli solo s spremljevanjem klavirja. — 7. Liszt-Verdi: Koncertna parafraza iz opere »Ernani«. Na klavirju ga. Kokot. — Dr. A. Schwab: Dobro jutro! Pevski valček za mešan zbor in klavir. — 9. Suppe: Jutro, poldan, večer na Dunaju. Klavir četrteroročno ga. M. Kokot in gdč. B. Kokot.

O proizvajanju pa recimo tako: Nerat je mojster — mojster najnežnejšega pp, čisto, mogočno je njegovo igranje v ff; z lahkoto obvlada vse težke pejsaže, ki jih je poln zlasti »Faust«. Gospa Kokotova pa je po Spodnjem Štajerskem s svojo igro tako znana pianistinja, da ni treba govoriti o njeni temperamentni igri. Taka je razlika med njeno in med igro časih celo znanih nastopnikov: pri gospej Kokotovi klavir poje, kar se tako redkokdaj čuje. Četrteroročno njeno igranje s svojo gospico hčerko pa je tako precizno, da nimaš niti občutka, da poslu-